

Asle Johan Konnerth
Bergset
6364 VISTDAL

Neset kommune – avslag på søknad om utsetting av sitkagran på gnr 103 bnr 7 - Asle Johan Konnerth

Fylkesmannen i Møre og Romsdal avslår søknad frå Asle Johan Konnerth om utsetting av 6000 stk sitkagran på gnr 103 bnr 7 i Neset kommune.

Avslaget er gitt i medhald i §§ 4 og 5 i “*Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål*”.

Vi viser til søknad av 06.06.2014, samt synfaring i Vistdal 09.09.2014. Søknaden gjeld utsetting av sitkagran (*Picea sitchensis*), på eigedommen 103/7 i Neset kommune. Plantearealet er merka av som felt 1 i kartvedlegget til søknaden. Formålet med utsettinga er produksjon av tømmer for industri. Søknaden gjeld 6000 stk tre på tidlegare plantefelt på om lag 20 daa.

Utsetting av utanlandske treslag krev løyve etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål av 25.05.2012 (heretter kalla forskrifta). Formålet med forskrifta er å *hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet*, jf. § 1.

Søknaden skal vurderast etter prinsippa i §§ 8-12 i naturmangfaldlova (NML), jf. § 7 i NML.

Vurdering

Ved vurdering av om det skal gjevast løyve til utsetting, skal eventuelle uheldige følgjer for naturmangfaldet vektleggast. Det skal leggast særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgjeorganismar medfører risiko for uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet. Dette gjeld både påverknad i sjølve utsettingsområdet og risiko for spreiding til kringliggjande område. Det kan ikkje gjevast løyve viss det er grunn til å tru at utsettinga vil medføre vesentlege uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet, jf. § 7 i forskrifta.

Søkjaren har framheva at sitkagran produserer 25% meir volum og er også meir stormsikker enn vanleg gran. I tillegg er det raskare omløpstid, samt at store trer er mindre utsatt for beiteskade frå hjort.

Kunnskapsgrunnlaget (NML §8)

Sitkagran er opphavleg frå det vestlege Nord-Amerika. Arten er vurdert av Artsdatabanken (*Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*) som ein art med *svært høg risiko*. Sitkagrana er vurdert til ha svært høg invasjonspotensial og økologisk effekt. Ho er vidare i høgaste kategori for levealder og spreingsfart, og i nest høgaste kategori for tilstandsending av sjeldne/truga naturtypar. I rettleiaren til forskrifta står følgjande: *Når en art i Norsk svarteliste 2012 er oppført med svært høy risiko (SE), vil det normalt ikke være hjemmel til å tillate utsetting. Generelt kan forvaltningsmyndigheten bare gi tillatelse til utsetting dersom det i det aktuelle tilfellet foreligger minimal risiko for spredning.*

Sitkagrana har om lag den same innverknaden på jordsmonnet som vanleg gran, men ho er meir tilpassa eit kystklima med vind, høg nedbør og milde vintre. Ho er vind- og salttolerant, og har god konkurransevne i havnære område. Kongleproduksjonen hos sitkagran starter i ung alder, gjerne på om lag 20 år gamle trer. Frøproduksjonen er stor, og arten har ofte gode kongleår med 3-5 års intervall. Størst tettleik av frøplanter finst gjerne på forstyrra mark som vegkantar, hogstflater og jordekantar.

Planting av utanlandske treslag kan ha ein negativ påverknad på naturmangfaldet ved å endre den naturlege artssamansetnaden og dei økologiske funksjonane på staden. Feltet som skal plantast med sitkagran ligg på sørvest-sida av Vistdalen, omtrent 100 m.o.h. Plantefeltet er om lag 200 m langt og 100 m bredt, og grensar til plantefelt på naboeigedommane. På alle desse eigedommane har det vore planta eller står framleis norsk gran. I dette tilfellet vil ikkje utsettinga legge beslag på nytt areal. Arealet det er søkt om å plante sitkagran på no vart hogd tidlegare i år. Det same gjeld for dei tilgrensande eigedommane mot nord og sør.

I utsettingsområdet er det ikkje registrert prioriterte eller trua artar, trua eller utvalde naturtypar, verneområde eller andre miljøverdiar som krev særleg omsyn i sakshandsaminga. Arealet er merka av som eit viktig beiteareal for rådyr, naturbase IID: BA00053339.

Det er omlag 1,5 km i luftlinje vestover til naturbeitemarka Hellesetra IID: BN00022312, vurdert som viktig på grunn av at det er eit større, rimeleg intakt seterlandskap som framleis vert beita, og med relativt intakt vegetasjon og artsinventar, inklusive to raudlista beitemarkssopp. Vi vurderer spreingspotensialet til andre sida av fjellet til å vere liten.

På andre sida av dalen, vel ein km i luftlinje, er det registrert verdfull gammal lauvskog. Det er heller ikkje sannsynleg at sitkagrana vil spreie seg hit med det første.

Nedafør feltet går det eit belte med naturleg lauvskog som grensar ned mot dyrka mark om lag 100 meter nedafør. Noko norsk gran har spreidd seg inn i denne skogen. Sitkagran vil kunne spreie seg nedover på same måten. Øvst på eigedomen til søkjar står det att eit lite felt med norsk gran som ikkje vart hogd. Dette granfeltet grensar igjen mot naturleg lauvskog, som strekk seg i avstand på om lag 470 meter i luftlinje og 300 høgdemeter mot snaufjellet.

Det er i år hogd om lag 50 år gammal norsk gran frå feltet. Då vi var på synfaring så vi noko av tømmeret frå naboeigedomane på lunneplassen. Tømmeret var av god kvalitet. Grana frå eigedommen til søkjar skal ha vore tilsvarende kvalitet, men av noko mindre dimensjonar sidan det var yngre skog.

Sjølv om det var god kvalitet på dei eldre trea som var hogd, blir nyplantinger i dag utsett for snutebiller og beiteskade frå hjort. Vi observerte beiteskade på både nye skot og eldre trer

under synfaring den 09.09.2014. Dette gjaldt også nye skot av sitkagran. Eit av argumenta til søkjar for å plante sitkagran er at dei er mindre utsatt for beiteskade frå hjort. Vi er einige at dette kan vere tilfelle når det blir ein viss storleik på trea. Sitkagrana er tettare og har meir kvistsetjing nedst på stammen i forhold til den norske grana. Beiteskade frå hjort er likevel ikkje ein grunn aleine til å plante utanlandske treslag framfor norske. Denne problematikken bør heller løysast av viltforvaltninga, ved eit høgare uttak av dyr.

Føre-var-prinsippet (NML § 9)

Arten har vist stor spreingsevne i Møre og Romsdal, m.a. er det godt dokumentert at arten spreier seg frå leplantingar og plantefelt. I Vistdalen er dei planta individa berre 11 år, og det er dermed for tidleg å seie noko om spreingsevna i dalen. Men vi kan ikkje sjå at søkjar kan halde spreinga under kontroll når feltet grensar mot tre andre eigedommar. Her vil grunneigar mangel heimel og tilgang til å ta ut spreingsskog. Det går ei lita elv langs plantefeltet som kan bidra til spreing av sitkagran lenger ned langs Vistdalen. Med eit kort tidsperspektiv vil det ikkje vere stor fare for spreing til nærliggande område av stor verdi. Men når det gjelder utsetting av framande artar bør vi ikkje sjå kortsiktig på dei økologiske effektane. I eit lengre perspektiv kan utplanting av sitkagran i dette feltet bidra til spreing av treslaget i Vistdalen.

Økosystemtilnærming og samla belastning (NML § 10)

I Vistdalen er det ikkje planta utanlandske treslag på andre eigedommar. Søkjar supplerte derimot med sitkagran i eit plantefelt med norsk gran i 2003. Dette plantefeltet ligg på ein annan teig, om lag 500 meter sør for teigen som no er aktuell for utsetting av sitkagran. I ein e-post frå skogbrukssjefen i Nesset kommune av 10.09.2014, får vi opplyst at det nesten ikkje er planta sitkagran i kommunen etter 1998. I Eresfjorden er det derimot planta noko sitkagran opp mot Kanndalen.

Arealet tilplanta med sitkagran i fylket vårt anslåast som om lag 60 000 daa, jf. Faktaark om sitkagran frå artsdatabanken. Andelen er størst i kyststrøka. Arten har vist stor spreingsevne på kysten i Møre og Romsdal, det er blant anna godt dokumentert at arten spreier seg frå leplantingar og plantefelt. Omfanget av forvilling frå desse plantefelta er ikkje systematisk gjennomført, så det totale talet sitkagran i fylket er nok ein god del større.

Kostnadane ved miljøforring (NML § 11)

Dette prinsippet kjem ikkje til bruk ved eit avslag.

Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar (NML § 12)

Vi kan ikkje sjå at ein vil unngå frøsetting og vindspreiing av sitkagran. Etter dette finst det ikkje praktiske driftsmetodar som kan eliminere faren for spreing i framtida.

Konklusjon

Sitkagran har svært stor økologisk risiko etter Svartelista. I Miljøverndepartementet sin «*Veileder til forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål*» av 01.10.2012, er det framheva at det ikkje er heimel for å tillate utsetting av artar med svært høg risiko. Det skal vere høg terskel for å gi løyve til utsetting av treslag i denne kategorien.

Vi meiner det er fare for spreing til nærliggande område. Plantefeltet grensar direkte mot tre andre eigedommar. Søkjar vil på grunn av dette ikkje kunne hindre spreing ut frå feltet. Vi legg vekt på at Vistdalen frå før fri frå framande treslag, med unntak frå eitt plantefelt. Det er ikkje godtgjort at spreingsrisikoen er så liten at utsetting ikkje påverkar naturmangfaldet.

Tvert imot kan nærliggande lokalitetar av naturleg lauvskog i nærleiken bli påverka av sitkagran, og arten kan spreia vidare i Vistdalen. Vi legg også vekt på at planting av norsk gran gir god kvalitet på tømmeret, og er eit bra alternativ til sitkagrana.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal avslår søknaden om utsetting av 6000 sitkagran på gnr 103 bnr 7 i Nesset kommune, jf. §§ 4 og 5 i *Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål*.

Vedtaket kan påklagast til Miljødirektoratet innan tre veker i samsvar med forvaltningslova. Ein eventuell klage skal opplyse om kva endringar ein ønskjer i vedtaket, og skal sendast til Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Med helsing

Ulf Lucasen (e.f.)
Ass. miljøverndirektør

Jorunn Mittet Eriksen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

kopi:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	6650	
Naturvernforbundet i Møre og Romsdal	v/Øystein Folden	6630	TINGVOLL
SABIMA	Postboks 6784 St Olavs plass	0130	OSLO
Nesset kommune		6460	Eidsvåg i Romsdal